

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skrotningspremie för personbilar och stöd för anskaffning av eldrivna personbilar samt stöd för konvertering av personbilar till gas- eller etanoldrift

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skrotningspremie för personbilar och stöd för anskaffning av eldrivna personbilar samt stöd för konvertering av personbilar till gas- eller etanoldrift (RP 156/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande och till miljöutskottet för utlåtande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

- åtgärdsmotion AM 2/2016 rd Kari Kulmala
- Åtgärdsmotion om förlängning av försöket med skrotningspremie för bilar.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- miljöutskottet MiUU 26/2017 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Eleonoora Eilittä, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Heini Färkkilä, justitieministeriet
- enhetschef Tuovi Tervasmäki, Trafiksäkerhetsverket
- specialforskare Jussi Pääkkönen, Konkurrens- och konsumentverket
- verkställande direktör Arto Silvennoinen, Finlands Bilåtervinning Ab
- specialforskare Hanna Kalenoja, Autoalan Keskusliitto ry
- specialforskare Hanna Kalenoja, Bilimportörerna och -industrin rf
- verksamhetsledare Matti Koistinen, Cykelförbundet rf
- verkställande direktör Helena Vänskä, Olje- och biodrivmedelsbranschen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet

Betänkande KoUB 22/2017 rd

- Gasum Ab
- Automobilförbundet rf
- Suomen Kaasuyhdistys ry
- Olje- och biodrivmedelsbranschen rf.

Inget yttrande av

- Trafikverket.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny temporär lag om skrotningspremie för år 2018, stöd för anskaffning av eldrivna personbilar och stöd för konvertering av personbilar till gas- eller etanoldrift 2018—2021. Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om en skrotningspremie som betalas för den gamla bilen till den som skaffar en ny personbil, anskaffningsstöd som betalas till den som köper eller långtidshyr en ny eldriven personbil och stöd för den som konverterar en personbil så att den blir gas- eller etanoldriven. Staten ska, beroende på bilens drivkraft, betala 2 000 eller 1 000 euro i skrotningspremie för varje bil som uppfyller de kriterier som anges i lagen. Avsikten är dessutom att bilbranschen på frivillig basis ska delta i betalningen av skrotningspremien. En förutsättning för att skrotningspremien ska betalas är att den som köper en ny utsläppssnål personbil äger en minst tio år gammal bil som han eller hon samtidigt lämnar in till en laglig återvinningsstation för skrotning. Enligt förslaget ska det åren 2018—2021 för varje eldriven personbil som uppfyller de kriterier som anges i lagen betalas 2 000 euro i anskaffningsstöd. För att anskaffningsstöd ska betalas krävs det att personbilens anskaffningspris är högst 50 000 euro och att den är enbart eldriven. Det föreslagna konverteringsstödet ska beviljas till ett belopp av 1 000 euro för konvertering av en personbil så att den blir gasdriven och till ett belopp av 200 euro för konvertering av en personbil så att den blir etanoldriven. Statsunderstödet ska betalas endast till fysiska personer.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering syftar lagen till att uppnå målen för det projekt som gäller bioekonomi och rena lösningar genom främjande av en ökad användning av förnybar energi och ren teknologi inom trafik- och transportbranschen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018 och vara i kraft i fyra år. Skrotningspremien ska dock vara i bruk endast till den 31 augusti 2018.

Innan de skrotningspremier och anskaffnings- och konverteringsstöd som nämns i lagförslaget tas i bruk ska Europeiska kommissionen underrättas om dem.

Betänkande KoUB 22/2017 rd

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotionen AM 2/2016 rd föreslås att regeringen ska vidta åtgärder för en förlängning av försöket med skrotningspremie för bilar. Försöket med skrotningspremie 2015 har varit en framgång. Exempelvis i juli 2015 avregistrerades 22 procent fler gamla bilar jämfört med juli föregående år.

Tack vare skrotningspremien har vi redan fått cirka 8 000 nya bilar med låga utsläpp på vägarna i Finland. Ändå är för närvarande ungefär hälften av bilarna i Finland fortfarande över tio år gamla. Målet bör också i fortsättningen vara att bilparken ska vara nyare, miljövänligare och mer trafiksäker. Försöket med skrotningspremie förtjänar en förlängning också med avseende på statens skatteinkomster och sysselsättningsmöjligheter. Att förlänga försöket med skrotningspremie för bilar skulle vara en god fortsättning på regeringens beslut att sänka bilskatten stegvis åren 2016—2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet menar att syftet med propositionen är gott av flera orsaker. I överensstämmelse med regeringsprogrammet främjar propositionen målen för det projekt som gäller bioekonomi och rena lösningar. Utskottet konstaterar att en förnyad bilpark också främjar trafiksäkerheten.

Propositionen är en av många tillgängliga metoder för att nå miljömålen och minska utsläppen enligt de mål som Finland har uppställt för trafiken. Utskottet välkomnar begränsningarna i propositionen, såsom maximigränsen på 50 000 euro för ett nytt fordon. Genom begränsningarna vill man också minska missbruket av stöden men samtidigt också minimera den administrativa bördan. Genom de anslag som nu avsätts för skrotningspremien, anskaffningsstödet och konverteringsstödet vill man öka mängden bilar med låga utsläpp som åtminstone delvis drivs med el, gas och etanol. Propositionen påskyndar också utvecklingen av ett laddnings- och tankningsnätverk för dessa bilar. I likhet med miljöutskottet (MiUU 26/2017 rd) anser kommunikationsutskottet det väsentligt med avseende på att öka eldriften i trafiken att laddningsnätverket är tillräckligt heltäckande och användarvänligt för konsumenterna.

Den nu föreslagna lagen är temporär och går i rätt riktning. Utskottet anser att det också finns andra bra sätt för att främja lägre trafikutsläpp och att genomföra miljömålen för trafiken. Enligt erhållen utredning har det inte gått att utreda möjligheterna att genomföra dem inom tidsschemat för propositionen. Miljöutskottet konstaterar i sitt utlåtande att skrotningspremien framöver bör kunna användas också för anskaffning av begagnade bilar som uppfyller de föreslagna utsläppsgränserna. Dessutom anser kommunikationsutskottet att anskaffning av elcyklar också borde berättiga till skrotningspremie om en ny motsvarande reglering i något skede blir aktuell. Som alternativ för att minska det totala trafikarbetet bör man också överväga delningsekonomis möjligheter, nya transportserviceformer (MaaS) och exempelvis stöd för säsongkort inom kollektivtrafiken.

Utskottet vill betona att för att lagstiftningen ska kunna genomföras med framgång behövs det god och heltäckande information om skrotningspremien, anskaffningsstödet och konverterings-

Betänkande KoUB 22/2017 rd

stödet. Det bör också informeras tydligt och med god tackning om kriterier för beviljandet av stöden och om förfarandena.

Åtgärdsmotionen

Genom propositionen har åtgärderna i åtgärdsmotionen redan blivit genomförda. Därför är åtgärdsmotionen obehövlig.

DETALJMOTIVERING

2 §. Förutsättningar för beviljande av skrotningspremie. Kommunikationsutskottet ser det som viktigt att det är så enkelt som möjligt att få skrotningspremie, men att missbruk samtidigt förhindras så effektivt som möjligt.

Utskottet menar att en personbil som ska skrotas ska ha varit i trafik under föregående kalenderår. Det förhindrar på ett ändamålsenligt sätt missbruk eftersom kravet fortfarande är användning i trafik 2017, men samtidigt möjliggör det tillfällig avställning under 2017. Således är det också omöjligt att utnyttja skrotningspremien genom att exempelvis strax innan skrotningen påställa en bil som har varit avställd i årtal. Utskottet vill betona att ett villkor för skrotningspremien är anteckning i fordonstrafikregistret, och skrotningspremien är inte kopplad till besiktning. Det måste därför också klart informeras om att besiktning inte är ett villkor för att få skrotningspremie.

Vidare anser utskottet att ett fordon som ska skrotas ska användas i trafik vid skrotningstidpunkten. Ytterligare ett krav är att premien endast beviljas den som har ägt det fordonet oavbrutet i tolv månader före tidpunkten för skrotningen.

Utskottet är angeläget om att villkoren för beviljande inte får bli för svåra att uppfylla. Därför anser utskottet att bilens ålder bör bestämmas från den första registreringen i stället för att det krävs att den har varit inskriven i fordonstrafikregistret en viss tid. Därför föredrar utskottet en bestämmelse om att den första registreringen har gjorts 2007 eller tidigare.

14 §. Ikraftträdande. Utskottet gör en teknisk korrigering i datumet i 3 mom. i den finska texten. Dessutom korigerar utskottet ett tryckfel i den finska texten i 1 punkten i paragrafen och i 9 §. Dessa korrigeringar påverkar inte den svenska texten.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 156/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen forkastar åtgärdsmotion AM 2/2016 rd.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om skrotningspremie för personbilar, stöd för anskaffning av eldrivna personbilar och stöd för konvertering av personbilar till gas- eller etanoldrift

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde och förhållande till statsunderstödslagen

Av statens medel beviljas under åren 2018–2021, inom ramen för de anslag som reserverats i statsbudgeten, understöd för anskaffning av en ny personbil i stället för en skrotningsfärdig personbil (*skrotningspremie*), för anskaffning eller långtidshyrning av en personbil som använder el som enda drivkraft (*anskaffningsstöd*) och för gas- och etanolkonverteringar av personbilar (*konverteringsstöd*), så som föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om statsunderstöd finns dessutom i statsunderstödslagen (688/2001).

2 §

Förutsättningar för beviljande av skrotningspremie

Skrotningspremie kan beviljas till en fysisk person som skaffar en ny personbil som inte tidigare har genomgått en första registrering, om han eller hon på det sätt som anges i 58 § i avfallslagen (646/2011) till skrotning har lämnat en sådan personbil vars i fordonstrafikregistret antecknade ägare han eller hon har varit i minst tolv månader utan avbrott före skrotningen, som har använts i trafik under föregående kalenderår och omedelbart före skrotningen och som har genomgått en första registrering 2007 eller tidigare.

Understöd beviljas, om

1) den nya bilen använder antingen höginblandad etanol, el eller bränsle som består av metan som enda drivkraft eller som den ena drivkraften, eller

2) den nya bilens kolidoxidutsläpp, angivna i enlighet med kraven för typgodkännande enligt den EU-lagstiftning som gällde vid tidpunkten för första registrering, är högst 110 gram per kilometer.

Förutsättningar för att understöd ska beviljas är dessutom att

1) den återförsäljare som sålt den nya bilen har fått ett skrotningsintyg enligt 59 § i avfallslagen för den bil som understödstagaren lämnat in för skrotning, av vilket det framgår dagen då skrotningsintyget utfärdades, registreringsstecknet för den skrotningsfärdiga bilen samt bilens ägare enligt fordonstrafikregistret och bilens fordonskategori,

2) skrotningsintyget och beställningsavtalet för den nya bilen har daterats tidigast den 1 januari 2018 och senast den 31 juli 2018, och

3) anslag som i statsbudgeten reserverats för betalning av understödet står till förfogande.

Betänkande KoUB 22/2017 rd

Understöd kan betalas endast en gång för en och samma personbil.

3 §

Förutsättningar för beviljande av anskaffningsstöd

Anskaffningsstöd kan beviljas till en fysisk person som under åren 2018–2021 köper eller förbinder sig att i minst tre år hyra för eget bruk en ny eldriven personbil vars totalpris är högst 50 000 euro och som inte tidigare har genomgått en första registrering.

Understöd beviljas, om den personbil som köps eller långtidshyrs använder el som enda drivkraft och anslag som i statsbudgeten reserverats för betalning av understödet står till förfogande.

Anskaffningsstöd betalas inte om det för anskaffning av samma eldrivna bil har betalats skrotningspremie.

4 §

Förutsättningar för beviljande av konverteringsstöd

Konverteringsstöd kan beviljas till en fysisk person som under åren 2018–2021 konverterar en personbil så att den blir gas- eller etanoldriven.

Understöd beviljas, om

1) konverteringen till gas- eller etanoldrift har gjorts i enlighet med de föreskrifter som Trafiksäkerhetsverket med stöd av 7 § i fordonslagen (1090/2002) har meddelat om ändring av bilars och bilsläpvagnars konstruktion,

2) det i fordonstrafikregistret antecknas att personbilen använder gas som den ena drivkraften eller som enda drivkraft, eller

3) det vid en ändringsbesiktning till uppgifterna om en bensindriven personbil fogas att också höginblandad etanol kan användas som drivkraft för bilen, och

4) anslag som i statsbudgeten reserverats för betalning av understödet står till förfogande.

Konverteringsstöd kan betalas endast en gång för en och samma bil. En och samma person kan beviljas konverteringsstöd högst en gång per kalenderår.

5 §

Understödet belopp

Skrotningspremie beviljas av statens medel till ett belopp av 2 000 euro för anskaffning av en personbil som använder antingen höginblandad etanol, el eller bränsle som består av metan som enda drivkraft eller som den ena drivkraften.

Skrotningspremie beviljas av statens medel till ett belopp av 1 000 euro för anskaffning av en ny personbil vars koldioxidutsläpp är högst 110 gram per kilometer.

Anskaffningsstöd beviljas av statens medel till ett belopp av 2 000 euro för anskaffning eller långtidshyrning av en ny eldriven personbil.

Konverteringsstöd beviljas av statens medel till ett belopp av 1 000 euro för konvertering av en personbil så att den blir gasdriven och 200 euro för konvertering av en personbil så att den blir etanoldriven.

Betänkande KoUB 22/2017 rd

6 §

Understödstagare

Skrotningspremiens mottagare är den fysiska person som är ägare eller innehavare av den nya personbil som uppfyller förutsättningarna i 2 §, och som enligt fordonstrafikregistret har varit den skrotade bilens ägare. Understödstagaren ska ha varit antecknad som ägare av den skrotningsfärdiga bilen när bilen slutligt avregistreras.

Anskaffningsstödet mottagare är den fysiska person som är ägare eller innehavare av den nya eldrivna personbil som uppfyller förutsättningarna i 3 §, och som köper eller långtidshyr den eldrivna bilen enbart för eget bruk.

Konverteringsstödet mottagare är ägaren eller innehavaren av den personbil som konverteras och som uppfyller förutsättningarna i 4 §. Mottagaren av konverteringsstöd ska vara en fysisk person, och han eller hon kan få understödet endast en gång per kalenderår.

7 §

Betalning av skrotningspremie

Skrotningspremie betalas så att den återförsäljare som bedriver bilförsäljning och som säljer en ny personbil som uppfyller förutsättningarna i 2 § beviljar köparen en sänkning av försäljningspriset som motsvarar det i 5 § föreskrivna beloppet, om de förutsättningar som anges i denna lag är uppfyllda.

Importören ska betala återförsäljaren ett belopp som motsvarar den prissänkning som beviljats köparen.

Trafiksäkerhetsverket ska betala importören ett belopp som motsvarar den gottgörelse som importören betalat till återförsäljaren. Till ansökan ska det fogas en specificerad redogörelse om den sålda bil för vars anskaffning statsunderstöd har betalats och en kopia av det skrotningsintyg som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten.

8 §

Betalning av anskaffningsstöd till köpare av eldrivna bilar

Anskaffningsstöd till en köpare av en eldriven bil betalas så att den återförsäljare som bedriver bilförsäljning och som säljer en ny eldriven personbil som uppfyller förutsättningarna i 3 § beviljar köparen en sänkning av försäljningspriset som motsvarar anskaffningsstödet, om de förutsättningar som anges i denna lag är uppfyllda.

Importören ska betala återförsäljaren ett belopp som motsvarar den prissänkning som beviljats köparen.

Trafiksäkerhetsverket ska betala importören ett belopp som motsvarar den gottgörelse som importören betalat till återförsäljaren. Till ansökan ska det fogas en specificerad redogörelse om den sålda bil för vars anskaffning statsunderstöd har betalats.

Betänkande KoUB 22/2017 rd

9 §

Betalning av anskaffningsstöd till den som långtidshyr en eldriven bil

Anskaffningsstöd till den som långtidshyr en eldriven bil betalas så att den tjänsteleverantör som bedriver långtidsuthyrning och som hyr ut en ny eldriven personbil som uppfyller förutsättningarna i 3 § beviljar den som långtidshyr bilen en sänkning av hyran som motsvarar anskaffningsstödet, om de förutsättningar som anges i denna lag är uppfyllda.

Trafiksäkerhetsverket ska betala tjänsteleverantören ett belopp som motsvarar sänkningen av hyran. Tjänsteleverantören ska hos Trafiksäkerhetsverket ansöka om gottgörelse inom sex månader från det att den eldrivna bilen har överlämnats till den som hyr bilen. Till ansökan ska det fogas en specificerad redogörelse om den personbil för vars långtidshyrning statsunderstöd har betalats.

10 §

Betalning av konverteringsstöd

Konverteringsstöd till ägaren eller innehavaren av en bil som konverterats så att den är gas- eller etanoldriven betalas av Trafiksäkerhetsverket. I ansökan ska uppgifter lämnas om den använda ändringsserien, om den som utfört ändringen och om den godkända ändringsbesiktningen.

11 §

Tillsyn och återkrav

Trafiksäkerhetsverket svarar för beviljande och tillsyn av statsunderstöd enligt denna lag. Bestämmelser om tillsynsuppgiften och granskningsrätten i anslutning till den, om utförande av granskningar samt om handräckning finns i statsunderstödslagen.

Om de förutsättningar för beviljande av statsunderstöd som anges i denna lag inte är uppfyllda, kan Trafiksäkerhetsverket av understödstagaren återkräva ett av verket betalat statsunderstöd helt eller delvis. Innan verket fattar beslut om återkrav ska verket ge möjlighet att lämna upplysningar inom en skälig tid som inte får vara kortare än 14 dagar.

12 §

Ändringssökande

En part som med stöd av denna lag har rätt att få statsunderstöd får begära omprövning hos Trafiksäkerhetsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003), om han eller hon inte har betalats statsunderstöd i enlighet med denna lag. I det beslut som meddelas med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Omprövning får dock inte begäras eller besvär anföras, om anslag som i statsbudgeten reserverats för betalning av understödet inte längre står till förfogande.

Betänkande KoUB 22/2017 rd

13 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om ansökan om och betalning av understöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och gäller till och med den 31 december 2021. I fråga om skrotningspremier tillämpas lagen dock till och med den 31 december 2018.

Denna lag tillämpas på

- 1) skrotningspremier som importören ansöker om senast den 31 januari 2019,
- 2) anskaffnings- och konverteringsstöd som importören ansöker om senast den 30 november 2021,
- 3) konverteringsstöd som ägaren eller innehavaren av en personbil ansöker om senast den 30 november 2021.

Helsingfors 29.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.